

роботі діти вчаться чітко мислити, оволодівати логічними відношеннями, сприймати знання у певній системі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття») URL: http://www.uazakon.com/documents/date_5x/pg_irwjios.htm (дата звернення: 31.10.2021).
2. Закон України «Про вищу освіту» / Закон від 1 липня 2014 р. № 1556-VII. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page>. (дата звернення: 31.10.2021).
3. Закон України «Про освіту» URL: <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/110-zakon-ukrayiny-pro-osvitu> (дата звернення: 31.10.2021).
4. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки Міністерство освіти і науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf> (дата звернення: 31.10.2021).
5. Державний стандарт початкової освіти (2018). URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti> (дата звернення: 03.04.2023).
6. Варзанська Л.О., Шевченко Л.М. Методика розвитку зв'язного мовлення молодших школярів Кам'янець-Подільський: Абетка, 2001. 26 с.

*Ліщук Катерина Володимирівна,
студентка 1 курсу магістратури, педагогічного факультету,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

*Науковий керівник:
Сойко Інна Миколаївна,
к. пед. наук, доцент кафедри теорії і методики початкової освіти
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

ДИДАКТИЧНА ГРА НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ЗАСІБ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.

В умовах сучасної освіти важливо знайти ефективні способи підвищення якості навчання та розвитку інтелектуальних здібностей учнів початкової освіти. Одним з таких способів є використання дидактичної гри на уроках української мови.

У сучасних умовах використання дидактичної гри на уроках української мови може бути ефективним засобом розвитку інтелектуальних навичок учнів початкової освіти. Дидактична гра може допомогти вчителям підвищити

мотивацію учнів до навчання, розвивати критичне мислення, комунікативні та творчі навички [1] .

Проте, досі існує деякий ризик, що використання дидактичної гри може бути недостатньо науково обґрунтованим та недостатньо інтегрованим в навчальний процес. Також можливо, що вчителям може бути складно знайти відповідні ігри, які будуть цікавими та доступними для учнів. Тому, стоїть завдання дослідження ефективності використання дидактичної гри на уроках української мови як засобу інтелектуального розвитку учнів початкової освіти та виявлення факторів, які впливають на його ефективність [4] .

На жаль, на сьогоднішній день використання дидактичної гри на уроках української мови є не дуже поширеним явищем, хоча вона має великий потенціал у процесі навчання. Це пов'язано, перш за все, зі зниженням рівня підготовки педагогів початкової школи, які не завжди можуть ефективно використовувати ігрові форми навчання на уроках української мови. У даній статті будуть розглянуті особливості використання дидактичної гри на уроках української мови, а також її вплив на інтелектуальний розвиток учнів [5] .

Дослідження використання дидактичної гри на уроках української мови як засобу інтелектуального розвитку учнів початкової освіти є актуальною темою в педагогічних науках та практиці. Ця проблема займає значне місце в науковій літературі та педагогічних виданнях, а також стала предметом досліджень науковців [6] .

Одним із провідних авторів у цій галузі є С. О. Бугайчук, який зосереджується на ролі дидактичної гри в розвитку мовленнєвих навичок учнів початкової школи. Він доводить, що дидактична гра допомагає учням вивчати нові лексичні одиниці та правила граматики шляхом активної участі в іграх.

Інші дослідження, зокрема виконані О. Г. Кочергою та Т. Ю. Жуковою, досліджують ефективність використання різних типів дидактичних ігор, таких як словесні ігри, рольові ігри, гри з картками, головоломки та інші. Вони зосереджуються на тому, які конкретні ігри та завдання можуть бути використані на уроках української мови для підвищення інтересу та мотивації учнів до навчання, а також розвитку різних мовних та когнітивних навичок [1] .

Інші дослідники, наприклад І. О. Куценко та Н. О. Харченко, зосереджуються на педагогічній технології використання дидактичних ігор на уроках української мови. Вони розглядають особливості організації гри на уроці, методики її впровадження та оцінювання результатів.

Однак, дослідження також вказують на необхідність правильного підбору дидактичних ігор на уроках української мови, оскільки невдало вибраний матеріал може вплинути на ефективність навчання та інтерес учнів до процесу. Також потрібно враховувати індивідуальні особливості учнів та їх рівень розвитку при плануванні та використанні дидактичних ігор на уроках української мови [2] .

На сучасному етапі розвитку освіти активно використовуються інноваційні методи навчання, які дозволяють залучити учнів до активного та пізнавального процесу, розвивають їхній інтелект та творчість [4] . Одним із

таких методів є дидактична гра, яка застосовується на уроках української мови для розвитку інтелектуальних здібностей учнів початкової освіти.

Дидактична гра – це метод навчання, який передбачає використання ігрових елементів для досягнення певної мети навчання. Використання дидактичної гри на уроках української мови дозволяє залучити учнів до активного та пізнавального процесу, підвищити їхню мотивацію до навчання та розвивати інтелектуальні здібності [1].

Основні переваги використання дидактичної гри на уроках української мови: підвищення мотивації до навчання (використання ігрових елементів на уроках української мови дозволяє підвищити мотивацію); активне залучення учнів до навчального процесу (використання дидактичної гри дозволяє залучити учнів до активного та пізнавального процесу, учні беруть участь у грі, вирішують завдання та отримують знання, використовуючи власний досвід та здібності); розвиток інтелектуальних здібностей (дидактична гра допомагає розвивати інтелектуальні здібності учнів, такі як логічне мислення, увага, спостережливість, творчість та інші); розвиток критичного мислення (під час гри учні повинні аналізувати інформацію та приймати рішення. Це дозволяє розвивати їхнє критичне мислення та навички аналізу); розвиток комунікативних навичок (гра допомагає розвивати навички спілкування та співпраці, учні вчаться співпрацювати та розвивати комунікативні навички); розвиток творчості (гра допомагає створювати атмосферу творчого підходу до навчання, учні можуть висловлювати свої ідеї та відчувати себе більш вільно) [2].

Розробка нових методик використання дидактичних ігор на уроках української мови в початковій школі може допомогти педагогам підвищити ефективність навчання та сприяти інтелектуальному розвитку учнів. Основні принципи, які необхідно враховувати при розробці таких методик: забезпечення індивідуального підходу до учнів (кожен учень має свої індивідуальні особливості, потреби та можливості, які необхідно враховувати та підбирати такі ігри, які б відповідали конкретним потребам кожного учня); використання різних видів ігор (щоб забезпечити максимальний розвиток мовних та когнітивних навичок учнів, необхідно використовувати різні види ігор. Наприклад, це можуть бути ігри з використанням карток, ігри-головоломки, ігри з використанням рухів та інші); створення сприятливого середовища (для успішного використання дидактичних ігор на уроках української мови необхідно створити сприятливе середовище); використання сучасних технологій (сучасні технології можуть бути дуже ефективним інструментом при використанні дидактичних ігор на уроках української мови. Наприклад, це може бути використання ігрових платформ, застосунків для мобільних приладів тощо) [3].

Найефективніша методика використання дидактичних ігор на уроках української мови початкової освіти має на меті сприяти розвитку інтелектуальних здібностей учнів, а саме збільшенню кількості лексичних одиниць, підвищенню рівня розуміння прочитаного та письмової мови, розвитку креативності та уяви.

Проектна діяльність дозволяє учням не тільки поглибити знання з української мови, а й розвивати такі ключові компетенції, як креативність, співпраця, логічне мислення та ініціативність. Учні можуть працювати в групах, обговорювати задачі та висловлювати власні думки, що позитивно впливає на їх соціальну та комунікативну компетентність. Під час реалізації проекту учні взаємодіють між собою, діляться ідеями, розвивають комунікативні навички та співпрацюють у групах. Крім того, вони навчаються креативно мислити, знаходити нестандартні рішення та використовувати власний досвід та знання для досягнення спільної мети [4] .

Розробка нової методики проектної діяльності включає в себе дослідження потреб і можливостей учнів, врахування їх індивідуальних особливостей та вікових особливостей.

Однією з можливих методик проектної діяльності може бути «Мовна мандрівка». Основна ідея полягає у тому, щоб створювати проекти, які допоможуть учням зануритися у світ української мови та культури.

Кожен проект включає в себе дидактичні ігри, завдання з використанням мовних знань, вправи на письмо та усне мовлення, а також дослідницькі завдання та елементи креативності.

Одним з прикладів проекту може бути створення музейної виставки українських народних іграшок. Учні працюватимуть у командах, розглядаючи іграшки з різних регіонів України та досліджуючи їх історію та традиції. Вони також створять власні іграшки та нададуть їм назву українською, описуючи їх у міні-презентації.

Іншим прикладом може бути створення газети чи журналу. Учні виконають завдання зі збору новин, написання статей, інтерв'ю та оглядів. Вони також можуть створювати власні історії та вірші, які будуть включені до видання.

Методика «Мовна мандрівка» спрямована на активну участь учнів у процесі вивчення української мови, розвиток їхніх мовних навичок та інтелектуальних здібностей. Це допоможе збільшити зацікавленість учнів до вивчення мови та покращити їхнє розуміння та володіння мовою. Крім того, за допомогою цієї методики учні можуть розвивати свою креативність та критичне мислення, що дуже важливо в сучасному світі.

Додатково, однією з можливих методик може бути «Створення власної казки». Учні можуть працювати в малих групах, використовуючи різні дидактичні ігри та методики для розвитку мовленнєвих навичок та інтелектуальних здібностей. Учні мають створити власну казку, де вони будуть використовувати отримані знання та навички. Після створення казки вони можуть її ілюструвати, робити презентації перед класом та обговорювати зміст казки.

Таким чином, важливо зазначити, що використання дидактичних ігор на уроках української мови початкової школі є дуже ефективним методом, який допомагає підвищити інтерес учнів до навчання, покращити мотивацію та збільшити рівень засвоєння матеріалу. Дидактичні ігри також сприяють розвитку мовленнєвої компетенції, творчих здібностей та пізнавальних процесів

учнів. Використання дидактичних ігор на уроках української мови початкової освіти є дуже важливим елементом процесу навчання та розвитку учнів, який має бути врахований в практиці роботи вчителів та вихователів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адамович, О. Дидактичні ігри на уроках української мови в початковій школі. *Шлях освіти*, 2017. №1, С. 46-51.
2. Винничук, Н. Роль дидактичних ігор у формуванні творчих здібностей учнів на уроках української мови. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*, 2014. № 5, С. 12-15.
3. Гавриленко, Т. Методика застосування дидактичних ігор на уроках української мови в початковій школі. *Педагогічні та психологічні науки: теорія, методика, практика*. 2018. №1, С. 13-16.
4. Косенко, О. Розвиток мовленнєвої діяльності молодших школярів засобами дидактичних ігор. *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В.О. Сухомлинського, серія Педагогічні науки*. 2019. С. 74 - 77.
5. Михайліченко, І. Використання дидактичних ігор на уроках української мови в початковій школі. *Шлях освіти*, 2016. №3, С. 71-75.
6. Русин, Н. Методика використання дидактичних ігор на уроках української мови в початковій школі. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка*, 2015. №2(29), С. 184-189.

*Лопануцк Катерина Іванівна,
студентка I курсу магістратури, педагогічного факультету,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

*Науковий керівник:
Сойко Інна Миколаївна,
к. пед. наук, доцент кафедри педагогіки
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНЦІЯ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ

Найбільш виразною характеристикою шкільної освіти взагалі й мовної зокрема на стику тисячоліть є запровадження компетентнісного спрямування у освітньому процесі, формування у школярів достатньої життєвої компетентності, що містить такі її складники: соціальну (розуміння